Pròleg

La dona que pujava les escales del Grand Hôtel s'assemblava molt a Greta Garbo de jove. Els cabells suaus d'un ros cendra i tallats com un patge li arribaven gairebé a les espatlles. Un barret negre d'ala ampla lleument inclinat a un costat deixava a l'ombra la part superior del rostre; els ulls, amagats darrere unes grans ulleres de sol. Tot i la calor que feia, duia un abric negre cordat fins dalt de tot que li arribava a mig panxell. Les sabates, també negres, de taló i amb orella, i les mitges, grises. Tant podia ser que es dirigís a un còctel com al funeral del marit.

A l'espatlla esquerra, una bossa de lona negra que no s'adeia del tot amb la resta de la indumentària.

Va continuar travessant el vestíbul de l'hotel com si fos a casa seva, decidida, i es va aturar davant del taulell de la recepció. Un cop allà, va bescanviar alguna frase amb dos homes, un de jove, i un altre de mitjana edat; tots dos duien vestits fets a mida, impecables, i exactament iguals. Un cop finalitzada aquella conversa tan breu, va agafar un dels ascensors que hi havia al costat mateix de la recepció.

Dos minuts més tard, aquella dona tan jove entrava en una suite de la cinquena planta, i, sense treure's ni el barret, ni les ulleres, ni l'abric, s'asseia davant d'un escriptori d'estil Gustau III. Damunt l'escriptori hi havia un reproductor de cassets Sony. Davant seu, a l'altra banda del moble gustavià, seia un home prim i de mitjana edat que l'observava per damunt de les ulleres de llegir.

—Així doncs, parla l'holandès –va dir l'home al cap d'un moment, amb una rialleta que suggeria sorpresa. Tot seguit, va fer una llambregada al seu cap de premsa, que era dret a tocar de la finestra.

Aleshores ella va somriure i va deixar al descobert unes dents increïblement blanques.

—Soc holandesa, senyor Rüter. Vaig néixer i em vaig criar a Purmerend.

Sense deixar de somriure, va engegar el reproductor, on aviat es va encendre un llum diminut d'un vermell intens.

—Ves per on –va dir llavors l'home prim–. I treballa aquí, a Suècia…

—A Estocolm, sí. Escric per a diverses revistes femenines, i, de tant en tant, per a algun diari, també.

—I ara té l'oportunitat de…

En comptes d'acabar la frase, ell va tornar a riure, i, aquesta vegada es va fer evident que no cuidava gens la seva higiene dental. Els cabells tampoc no se'ls devia cuidar, perquè els tenia excessivament fins i mats, cosa que feia que el seu rostre semblés encara més demacrat. Al començament de la seva carrera política, els seus assessors de campanya li havien aconsellat que es posés perruca, que allò l'hauria ajudat a dissimular els cinquanta-un anys que tenia, però ell havia trobat que, si els feia cas, potser no hauria aconseguit transmetre la imatge de l'estadista que ell maldava per transmetre. En canvi, sí que considerava que les ulleres estretes que solia dur a la punta del nas aquilí contribuïen a donar-li justament aquella aparença, i per això feia tot el possible per no treure-se-les mai en públic. Ara també les duia, és clar, i els ulls inexpressius i enrogits estudiaven la dona que tenia davant per damunt dels vidres escassos. Mentre ell l'observava, ella ajustava amb perícia el volum de la gravadora.

—Digui alguna cosa, si us plau –el va animar ella, acostant-li el micròfon. Havia girat una mica el reproductor perquè ell no veiés que el llum vermell ja no estava encès.

—Que digui alguna cosa? Doncs li diré que s'assembla a la Greta Garbo, vostè.

—D'acord. Però ara parli'm de vostè.

—És clar. Soc secretari de l'Àrea de Comerç del Ministeri d'Afers Exteriors holandès. Aquests dies soc a Estocolm al capdavant d'una delegació…

—Fantàstic –el va interrompre ella–. Té una veu radiofònica ben bonica.

—De debò?

—I tant. Comencem? No l'entretindré gaire, ja ho veurà.

Llavors, sense esperar a sentir la resposta d'ell, va continuar parlant a tocar del micròfon:

—Senyor Rüter, vostè és el secretari de l'Àrea de Comerç del Ministeri d'Afers Exteriors holandès i ha vingut a Estocolm per liderar una delegació especial. Ens podria explicar quin és l'objectiu d'aquesta delegació?

En Rüter es va recolzar d'esquena al respatller de la cadira i es va tirar les ulleres una mica més amunt. El cap de premsa, que encara era dret al costat de la finestra, es va posar a netejar-se les ungles amb un llumí escapçat.

—A veure… –va començar a dir el secretari–. D'ençà que els Països Baixos van ingressar a la Comunitat Econòmica Europea,[1] les relacions bilaterals amb Suècia s'han… hmm… debilitat lleument, podríem dir.

—Refredat –el va corregir el cap de premsa sense alçar la vista.

—Això mateix. Refredat –va dir llavors en Rüter–. I ara parlo estrictament de les relacions econòmiques, és clar. Com estic segur que sap, ara fa uns anys, la reina Beatriu va visitar Suècia, i durant la seva estada es van signar uns quants acords de política general, defensa, cultura, i, per descomptat, també acords relatius a l'economia i al comerç. Ara, la nostra intenció és treballar per concretar…

En Rüter va fer un badall que no es va molestar a dissimular.

—Troben que Suècia és un soci comercial interessant per als holandesos?

—Naturalment que sí!

1 Cal tenir present que l'any en què la novel·la de SjöwalI i Ross es va publicar a Suècia, el 1990, l'actual Unió Europea encara era la Comunitat Econòmica Europea, de la qual Suècia no era membre. No va ser fins al 1995 que Suècia va ingressar a la ja llavors coneguda com a Unió Europea. (N. de la trad.)

En Rüter va riure altre cop, relaxat. Semblava convençut que aquella entrevista que acabava de començar seria bufar i fer ampolles.

—Si m'ho permet, i tal com faria un bon comerciant holandès, ara li faré jo una pregunta: hi ha algun país que no mereixi el nostre interès a l'hora d'establir-hi una bona relació comercial? En fi! Pot ser que Suècia ja no sigui el paradís socioeconòmic que va ser durant les dècades dels cinquanta i els seixanta, però en el context de la relació comercial entre tots dos països hi ha nombrosos aspectes que tenen el seu interès. Pensi en la indústria siderúrgica sueca i en els nostres alts forns, per exemple, o en el que suposaria reforçar la cooperació entre Volvo i DAF, la nostra fàbrica de camions d'Eindhoven, o entre Esselte i Philips…

—I què me'n diu, de les exportacions?

—Ben vist. Unes exportacions que no s'han de limitar a l'alta tecnologia, sinó que cal pensar també en els nostres productes més tradicionals, com ara els bulbs i les flors, els formatges… I tant que sí…

La jove dona va assentir amb el cap i va tornar a ajustar el volum del Sony. Quan va haver acabat, va alçar la vista i va somriure.

—Potser trobarà el que li demanaré ara inapropiat, però… algú em podria portar un cafè, si us plau?

—És clar! Però on tinc el cap? L'hi hauríem d'haver ofert fa estona.

Just llavors va sonar el telèfon de l'escriptori. En Rüter el va agafar de seguida.

—Com diu? –va preguntar al cap d'un moment, arrufant les celles–. Perdoni'm, però no l'entenc. Un moment, si us plau.

—Willem! –va cridar tot seguit, mentre allargava l'auricular al cap de premsa.

Aleshores ell es va acostar a l'escriptori. El llumí escapçat, a la comissura, com un cigarret a mig fumar.

—Amb què surten, ara? –li va preguntar llavors en Rüter–. Aquest matí no hi ha programada cap altra entrevista, oi?

Desconcertat, en Willem va sacsejar el cap amb una calvície incipient.

—Doncs es veu que a la recepció hi ha un periodista que s'espera. Au, posa-t'hi tu.

En Willem va agafar el telèfon.

—Hmm… Digui?

Mentre en Willem escoltava el que deien a l'altre costat del fil, en Rüter va arronsar les espatlles i es va mirar la dona, que encara somreia.

—Baixo ara mateix –va dir llavors el cap de premsa, i va penjar.

—Avui no atendré ningú més! –va rondinar de sobte en Rüter–. Punyeta, tu! Abans d'anar cap al palau on es farà la recepció m'agradaria descansar una mica, entesos?

—Ho tinc present, sí –el va tranquil·litzar en Willem, i va començar a anar cap a la porta.

—Ah, Willem…

En sentir que l'altre el cridava, el cap de premsa es va aturar en sec però no es va girar.

—Torna amb cafè, d'acord?

En Willem va assentir amb un altre gest ràpid de cap. Després, ell i la seva calvície incipient van desaparèixer darrere la porta de la suite.

—Perdoni'm si he estat una mica brusc –va dir llavors en Rüter a la dona que tenia davant–. Aquesta nit passada amb prou feines he dormit, sap? –va continuar, amb un somriure que volia ser una disculpa. Tot seguit es va acostar un cigarret als llavis i va afegir:– És increïble com s'hi assembla. A la Garbo, vull dir.

Ella no va dir res, però va mirar un instant al seu voltant, com si es volgués assegurar que a la suite no hi havia ningú més. Quan se'n va haver convençut, va tornar a dirigir la mirada cap a en Rüter.

—D'això volia parlar amb vostè, precisament. De les seves nits en blanc.

La jove Greta Garbo es va inclinar una mica i va agafar un sobre gran de color beix de la bossa de lona. Tot seguit, el va posar damunt l'escriptori i el va empènyer amb la mà cap a en Rüter.

—Què és, això? –va preguntar llavors el secretari, amb el cigarret als llavis encara sense encendre–. Quan una dona et ve a veure de bon matí amb una carta…

Abans d'acabar la frase, el secretari ja havia obert el sobre, n'havia tret el contingut, tres fotografies revelades en paper fotogràfic brillant de divuit per vint-i-quatre, i l'havia posat damunt la taula. Si, en aquell moment, algun director de cinema que tingués previst demanar als seus actors una expressió d'estupor de manual hagués tingut oportunitat de veure la cara que feia en Rüter, hauria estat d'allò més feliç. I és que l'estupefacció del secretari de l'Àrea de Comerç del Ministeri d'Afers Exteriors holandès era tan genuïna que tremolava tot ell, i allò va fer que les ulleres li baixessin de cop fins a la punta del nas, que la boca se li obrís a poc a poc, i que el cigarret, després de gronxar-se-li un segon als llavis, anés a parar a l'escriptori. A més a més, quan per fi va haver apartat la vista de les fotografies, els seus ulls semblaven haver adquirit unes dimensions desmesurades. La boca entreoberta deixava a la vista aquella dentadura tan lletja que tenia, però el secretari s'havia quedat mut i no va dir res. Ni tan sols un «D'on les ha tret?», o un «Es pot saber què vol?».

Ella havia tornat a desar el Sony a l'estoig de cuiro d'imitació.

—Ja ho sap, què és –va dir llavors, contestant a la pregunta que li havia fet el secretari just abans que l'estupor l'aclaparés–. I ara escolti'm bé, senyor Rüter. Com ja es deu imaginar, aquestes fotografies són còpies de les originals. També disposem d'un vídeo d'uns vint minuts de durada, i ara mateix se m'acuden unes quantes maneres de fer-ne ús. Oi que m'entén? El vídeo és del mateix moment en què es van fer les fotografies.

El secretari continuava sense dir res. Havia aclucat una mica els ulls i estudiava amb deteniment la dona que li parlava, com si provés de recordar on l'havia vist abans.

—Demà passat, dissabte, a les dotze del migdia –va continuar ella–, vagi a la cabina telefònica que hi ha al carrer d'Arsenalsgatan, davant del Cafè de l'Òpera. Segur que sap on és, però, si no fos així, pregunti com s'hi arriba. És a pocs minuts a peu de l'hotel. Haurà d'acudir a la cita amb tres milions de corones en bitllets de cinc-cents i de mil. Porti els diners en dos sobres grans encoixinats dels que es troben a qualsevol oficina de correus. Els sobres i prou, no els emboliqui amb paper ni res per l'estil. Si segueix les meves instruccions, li garanteixo que li lliurarem el vídeo, també, i que no en farem cap còpia.

En Rüter es va quedar allà immòbil mentre veia com ella s'allisava l'abric. Després va agafar la bossa de lona, la va posar damunt de la taula i, amb molt de compte, hi va entaforar el Sony.

—Suposo que no cal que li digui que de tot això no n'ha de dir res a ningú –va dir ella després, amb una rialleta subtil–. D'altra banda, dubto que gosés explicar-ho a ningú, oi?

El secretari per fi havia aconseguit tancar la boca, però no va trigar a tornar-la a obrir.

—Però com en puc estar segur, que vostè farà el que diu i que recuperaré el vídeo?

—En realitat, ara mateix no pot estar segur de res, senyor Rüter.

Tot d'una es va obrir una de les portes de la suite i la dona es va girar amb una revolada. Al llindar hi va aparèixer el cap de premsa amb una safata a les mans; a la safata hi havia una cafetera i una gerra per a la llet de plata, tres tasses amb els seus platets i culleretes, un bol ple fins a dalt de bombons i una sucrera, també de plata, amb uns quants terrossos de sucre.

—A baix no hi havia cap periodista. És estrany, tot plegat –va dir de seguida el cap de premsa.

Just quan es disposava a passar cap dins, es va adonar que la dona estava a punt d'anar-se'n i es va quedar palplantat al llindar.

—Gràcies per l'entrevista i pel temps que m'ha dedicat –va dir aleshores ella a en Rüter, amb un somriure dels seus, radiant, i de dents blanquíssimes.

Tot seguit va començar a avançar pel terra emmoquetat en direcció a la porta, on encara hi havia el cap de premsa, que ara veia amb aire sorprès com ella se li acostava amb pas decidit.

I no va ser fins llavors que en Rüter va reaccionar. Es va aixecar de la cadira d'un bot i va començar a cridar, histèric:

—Atura-la, Willem! Que no se'n vagi!

El cap de premsa, encara més desconcertat, es preguntava què coi passava. Després de vacil·lar un segon, va fer un pas enrere amb la safata a la mà, com per instint, per assegurar-se que li barrava el pas. Ara, però, tenia aquella dona pràcticament davant. Amb un moviment ràpid, ella va fer giragonsar la bossa enlaire i li va assestar un cop en plena cara. Ell va fer un crit i va deixar

caure la safata; un segon més tard, perdia l'equilibri i anava a parar a terra. Mentre jeia allà fregant-se la cara adolorida amb les dues mans, la dona va passar per sobre seu d'un salt. Quan ella ja havia tocat el dos, en Rüter, que provava de córrer-li al darrere, no era ni a mig camí de la porta.

Quan en Rüter per fi va arribar a la porta panteixant i va ensopegar amb la safata, al passadís no s'hi veia ningú. Llavors es va ajupir al costat del cap de premsa, el va agafar per les espatlles i el va sacsejar ben sacsejat.

—Va, aixeca't, per l'amor de Déu!

Ell el va obeir i es va aixecar de terra amb penes i treballs.

—Au, afanya't! Ves cap a les escales!

—Però… es pot saber què passa? –va preguntar ell, fregant-se els ulls, encara mig atordit.

—Encara ets aquí? T'he dit que t'afanyis, burro! Baixa per les escales, a veure si la trobes!

La dona que semblava Greta Garbo de jove s'havia aturat en un forat fosc de sota les escales que conduïen al terrat del Grand Hôtel. S'havia tret les ulleres de sol, el barret negre i la perruca rossa, i ara semblava més aviat la Jean Seberg d'*Al final de l'escapada*, amb aquell rostre prim de pòmuls alts que recordava el d'un noiet, els ulls blaus, i uns cabells tallats ben curts que realçaven el cap ben format. Va enganxar l'orella a la porta tancada que donava al passadís de la planta de dalt de tot de l'hotel. Silenci absolut. Es va treure l'abric llarg i negre; a sota hi duia un jersei verd clar i una minifaldilla negra. Es va afanyar a treure's les sabates a cops de peu i va agafar unes ballarines verdes i un impermeable blau marí de la bossa, i després hi va guardar el barret, la perruca, l'abric i les sabates de taló. Tot seguit va tancar la cremallera de la bossa i la va entaforar en un armariet fondo a tocar de les escales. Després, de l'armariet en va treure un mirall i es va desmaquillar amb cura.

Al cap de pocs minuts, passava per davant del taulell de la recepció en direcció al carrer.

—Quina dona més guapa –va dir un dels conserges a l'altre, i la va seguir amb la mirada mentre ella baixava les escales–. Sembla una estrella de cine d'alguna pel·lícula antiga.

Un cop fora de l'hotel, va tombar a l'esquerra i se'n va anar a peu fins a la cruïlla amb el carrer de Hovslagargatan, va enfilar el carrer i es va aturar davant d'un vell Ford Escort que hi havia estacionat davant del parc de Museiparken. Abans d'obrir la porta de la dreta del conductor, va escorcollar el carreró amb la mirada. Només hi havia uns quants nens que jugaven.

—Com ha anat? –li va preguntar l'home que seia al volant. A l'interior de l'Escort l'aire era blau del fum, i el petit cendrer minúscul del tauler del vehicle era ple de burilles.

—On és la bossa?

El jove conductor tenia els cabells clars i ondulats. Els duia força llargs, però es veien ben cuidats. Els ulls, d'un gris blavós, ara observaven atentament la dona que seia al seu costat.

—Tu condueix i calla –li va etzibar ella–. Ha anat bé.

Després es va inclinar endavant i va obrir la guantera, en va treure un paquet de Prince i va esquinçar la cel·lofana de l'embolcall amb l'ungla del polze. Ell va arrencar i es van posar en marxa.

—Com és que han trucat tan tard?

—Perquè no se'm creien i m'ha costat un munt convèncer-los.

Llavors ella va riure amb una rialla que es va desfer en estossecs.

El jove conductor va girar a l'esquerra i va tornar a accelerar.

—Després de la trucada, he vist que la cosa es complicava i he tocat el dos, per si se'ls acudia trucar a la policia.

Tot seguit se la va mirar de cua d'ull i li va preguntar:

—I què? Què t'ha dit?

La jove dona va fer una bona pipada del cigarret, i, en comptes de contestar a la seva pregunta, li va dir:

—Tenien raó de sospitar. No sembles un periodista, tu.

—Ah, no? I què semblo?

Aleshores ella li va acariciar el genoll a poc a poc.

—Doncs sembles un home que està a punt de fer-se ric. Un que aviat tindrà una casa preciosa amb piscina, dues criatures, i que serà molt, molt feliç amb la seva doneta.

En sentir-li dir allò, ell va esclafir a riure i va posar la mà que tenia lliure damunt de la d'ella, que encara descansava sobre el seu genoll. Poc després girava cap a la plaça de Nybroplan sense apartar la vista del retrovisor.